ବନଜା

BANAJA 2017

ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ଓ ସଂସ୍କୃତି ଏକାଡେମୀ

ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ଓ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ,
ଓଡ଼ିଶା ସରକାର, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ସୂଚୀପତ୍ର

ଓଡ଼ିଆ ବିଭାଗ

କ୍ର.ସଂ.	ବିଷୟ	ଲେଖକ	ପୃଷ୍ଠା
୧.	ସାନ୍ତାଳ ଜନଜାତିର ପରିଚୟ	ଡ. ଦମୟନ୍ତୀ ବେଶ୍ରା	୧
୨.	ଜୁଆଙ୍ଗମାନଙ୍କ ପରିଚିତି	ଡ. ନିଳାଦ୍ରୀ ବିହାରୀ ମିଶ୍ର	୯
୩.	ଆଦିବାସୀ ଯୁଗପୁରୁଷ ଓ ମହାନ ଜନନାୟକ ସୁନାରାମ୍ ସୋରେନ	ଠାକୁରଦାସ ହାଁସଦାଃ	୧୬
୪.	ବୀରହଲ୍	ଡ. ନାକୁ ହାଁସ୍‌ଦାଃ	୨୪
୫.	କନ୍ଧମାଳର ଡମ୍ ଜନଗୋଷ୍ଠୀର ପରିଚିତି : ଏକ ଅସ୍ମିତାର ସ୍ୱରଲିପି	ଡ. କ୍ଷେତ୍ରବାସୀ ମାନ୍‌ସେଠ୍	୩୩
୬.	ଅଣଚର୍ଚ୍ଚିତ "କୋରା" ଜନଜାତି ପରିଚିତି	ସ୍ୱପ୍ନରାଣୀ ସିଂ	୫୪
୭.	କୋରାପୁଟ ଅଞ୍ଚଳର ଜନଜାତି ନୃତ୍ୟ ଓ ଗୀତ: ଏକ ନୃତାତ୍ତ୍ୱିକ ଆକଳନ	ରଂଜନ ପ୍ରଧାନ	୬୬

English Section

Sl.No.	Creation	Creator	Page
1.	Santals' Cultural Heritage: A Brief Study	Madan Mohan Soren	96
2.	Health Seeking Behaviour and Indigenous Health Care Practices of Juangs Inhabiting in Keonjhar District of Odisha	Dr. Deepak Kumar Ojha	103
3.	Use of Mother Tongue as a Language of Instruction in Early Years of School to make Learning Easy	Sushree Sangita Mohanty	119

ବୀରହଲ୍

ଡ. ନାକୁ ହାଁସ୍‌ଦାଃ

ବୀରହଲ୍ ଗୋଷ୍ଠୀର ଆଦିବାସୀମାନେ ହେଉଛନ୍ତି primitive ଶ୍ରେଣୀର ଆଦିବାସୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅନ୍ୟତମ । ଏମାନେ ଓଡ଼ିଶାର ମୟୂରଭଞ୍ଜ, କେନ୍ଦୁଝର ଗଡ଼ର ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜ୍ୟ ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ, ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ, ଛତିଶଗଡ଼ ଅଞ୍ଚଳରେ ମଧ୍ୟ ବସବାସ କରୁଥିବା ଜଣାଯାଇଥାଏ । ସଂଖ୍ୟା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଅନ୍ୟ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ତୁଳନାରେ ଯଥେଷ୍ଟ କମ୍ । ଏହା ପ୍ରାୟ ୨୩୦୦୦ (ତେଇଶି ହଜାର) ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ । ଏମାନେ ବଣଜଙ୍ଗଲର ଆଭ୍ୟନ୍ତର ଅଞ୍ଚଳମାନଙ୍କରେ ବସବାସ କରିବା ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟ ଏକ କାରଣ ହୋଇପାରେ । ଏହି ଆଦିବାସୀ ଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କୁ 'ବୀରହଲ୍' ନାମରେ ଯେଉଁ ନାମକରଣ କରାଯାଇଅଛି ତାହାର ଅର୍ଥ (ବୀର୍ ଅର୍ଥ - ଜଙ୍ଗଲ ଏବଂ ହଲ୍ ଅର୍ଥ - ମଣିଷ) ଜଙ୍ଗଲର ମଣିଷ । ଏହି ଆଦିବାସୀମାନେ ସଂଖ୍ୟା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ନ୍ୟୂନ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏମାନଙ୍କ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପରିଚୟ ରହିଛି । ଯାହା ସେମାନଙ୍କର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର୍ୟତାକୁ କେଉଁ ଆବହମାନ କାଳରୁ ପ୍ରତିପାଦନ କରିଆସିଅଛି । ଏହା ଏକ ବିସ୍ତୃତ କଥାବସ୍ତୁ । ଏହି ଦିଗରେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଗବେଷଣା କାର୍ଯ୍ୟମାନ କରାଯିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧର ସୀମିତ କଳେବର ମଧ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କୁ ପରିଚିତ କରାଇବା ସକାଳେ ପ୍ରୟାସ ମାତ୍ର କରାଯାଇଅଛି ।

ବୀର୍‌ହଲ୍‌ଙ୍କ ଉତ୍ପତ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ମତବାଦ:

ବୀର୍‌ହଲ୍, ଲାଲ୍‌କା (ହୋ), ମୁଣ୍ଡା, ମାହିଲୀ (ମାଲ୍‌ଭେ) ଆଦିବାସୀଙ୍କ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ସାନ୍ତାଳ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ସହିତ ଅତି ନିବିଡ଼ । ତେଣୁ ଏମାନଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ପରିବାରର ବୋଲି ଧରି ନିଆଯାଇଥାଏ । ଭାଷା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏମାନଙ୍କୁ ଅଷ୍ଟ୍ରିକ୍ ପରିବାରର ମୁଣ୍ଡା ଗୋଷ୍ଠୀର ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥାଏ । ଏକଥା ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି ପୂର୍ବୋକ୍ତ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ଉତ୍ପତ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏକ ସାନ୍ତାଳୀ ଲୋକକଥା ରହିଥିବା ଜଣାଯାଇଥାଏ । ଯାହାକୁ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଆଲୋଚନାର ପରିସରଭୁକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ ।

ବହୁଦିନ ତଳର କଥା ସେତେବେଳକୁ ସାନ୍ତାଳମାନେ ବହୁବଞ୍ଚଳକୁ ବିସ୍ତାରିତ ହୋଇ ସାରିଥାନ୍ତି । ଏହି ଆଦିବାସୀ ଗୋଷ୍ଠୀ ସଭ୍ୟ ତଥା ଉନ୍ନତ ଜାତି ହୋଇଥିବା ହେତୁ ସେତେବେଳେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ସାମାଜିକ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସୁଶୃଙ୍ଖଳିତ ଥିବା କଥା ଜାଣିବାକୁ ମିଳେ । ସେତେବେଳେ ସମଗ୍ର ସାନ୍ତାଳ ସମାଜରେ ମାଝୀ (ଗ୍ରାମମୁଖ୍ୟ) ପିଳପାରଗାନା (ପିଢ଼ମୁଖ୍ୟ), ଦେଶପାରଗାନା (ଅଞ୍ଚଳମୁଖ୍ୟ) ମାନଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଏହି ଜାତି ପରିଚାଳିତ ହେଉଥିଲା । ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଦ୍ୟାବଧି ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ବଳବତ୍ତର ରହିଥିବା

କଥା ଜଣାଯାଇଥାଏ । ସେତେବେଳର ସମାଜରେ ଏହି ଜନଜାତି ସେମାନଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ସଂସ୍କାର ବିଧି ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିଷ୍ଠାର ସହିତ କରୁଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ସଂସ୍କାର ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ମୃତ୍ୟୁ ସଂସ୍କାର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥାନ ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ । କୌଣସି ଲୋକ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କଲେ ତାହାର ଶବକୁ ଦାହ ଅଥବା ସମାଧି ଦିଆଯାଉଥିଲା । ସେଦିନର ଏହି କର୍ମ କରାଯିବା ପରେ ତିନିଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ସଂସ୍କାର ବିଧି ପାଳନ କରାଯାଇଥାଏ । ଯାହାକୁ 'ତେଲ୍‌ମାହାନ୍' ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ଏହା କରାଯିବା ପରେ ମୃତକଙ୍କ ବଂଶଧରର ଲୋକମାନେ ତେଲ ବ୍ୟବହାର କରିବା ସକାଶେ ଅନୁମତି ପାଇଥାନ୍ତି । ବର୍ଷର ଶେଷବେଳକୁ ଅଞ୍ଚଳଯାକର ମୃତକଙ୍କର ଅସ୍ଥିକୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତିଥିରେ ପିଢ଼ମୁଖ୍ୟଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଦାମୋଦର ନଦୀକୁ ବିସର୍ଜନ କରାଯିବା ସକାଶେ ନିଆଯାଉଥିଲା । ସେତେବେଳକୁ ଯେହେତୁ ରାସ୍ତାଘାଟ ଓ ଗାଡ଼ିଘୋଡ଼ାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନଥିବା ହେତୁ ଏମାନଙ୍କୁ ପଦବ୍ରଜରେ ବହୁ ପ୍ରତିକୂଳ ମଧ୍ୟଦେଇ ଯିବାକୁ ପଡୁଥିଲା । ଏକ ସଙ୍ଗରେ ଶହ ଶହ ଲୋକ ଚୂଡ଼ାଚାଉଳ ଧରି ଦିନଦିନ ଧରି ଚାଲିଚାଲି ଯାଉଥିଲେ । ଏକଦା ଏମିତି ଏକ ବଡ଼ ଦଳଟିଏ ଦାମୋଦର ଅଭିମୁଖେ ଯାତ୍ରା କରୁଥାଏ । ସେମାନେ ଏକ ବଡ଼ ଜଙ୍ଗଲକୁ ଅତିକ୍ରମ କରିବା ଅବସରରେ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଝଡ଼ବତାସର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଛନ୍ତି । ପ୍ରାଣ ବିକଳରେ ନିଜକୁ ବଞ୍ଚାଇବାକୁ ଯାଇ ଏପଟ ସେପଟ ଧାଇଛନ୍ତି । କିଏ କେଉଁ ଗୁମ୍ଫାରେ ଆଶ୍ରୟ ନେଲାଣିତ କିଏ କେଉଁ ଏକ ବଡ଼ଗଛ ଉହାଡ଼ରେ ଲୁଚି ଜୀବନ ରକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି । ପରେ ଝଡ଼ ଥମିଯିବା ପରେ ପୀଢପାରଗାନା (ପୀଢ଼ମୁଖ୍ୟ) ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଏକତ୍ରୀତ କରାଇ ପାରିନାହାନ୍ତି । କାରଣ ଏତେବେଳକୁ କିଛି ଲୋକ ବାଟବଣା ହୋଇ ଅନେକ ଦୂରକୁ ଚାଲିଯାଇଥିଲେ । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଯିବା ସକାଶେ ଏମାନେ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଛନ୍ତି । ଅପର ପକ୍ଷରେ ହଜିଯାଇଥିବା ଲୋକମାନେ ମଧ୍ୟ ଏକ ପ୍ରକାର ଅସହାୟ ହୋଇଯାଇଛନ୍ତି । କ'ଣ କରିବେ କୁଆଡ଼େ ଯିବେ କିଛି ସ୍ଥିର କରିପାରି ନାହାନ୍ତି । ସେହି ଅରଣ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଇତସ୍ତତଃ ହୋଇ ଭ୍ରମଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଯେଉଁମାନେ ପୀଢ଼ମୁଖ୍ୟ ସହିତ ଦାମୋଦରକୁ ପହଞ୍ଚିଲେ, ସେମାନେ ସେଠାରେ ନେଇଆସିଥିବା ଅସ୍ଥିକୁ ବିସର୍ଜନ ପୂର୍ବକ ଶୁଚିବନ୍ତ ହାଇ ପୁନଃ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି । ମନେ ମନେ ସମସ୍ତେ ବାଟରେ ରହିଯାଇଥିବା ଯାତ୍ରୀଙ୍କୁ ଅନ୍ୱେଷଣ କରିବାକୁ ଲାଗନ୍ତି । ପରବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ସତକୁ ସତ ସେମାନଙ୍କୁ ପାଇଛନ୍ତି ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କରେ ବିଭିନ୍ନ ଭାବରେ । ଦାମୋଦର ଫେରନ୍ତା ଲୋକମାନେ ଜଣକୁ ଏକ ଲାଲ୍ ନାମକ ଏକଲତା (ଶିଆଳିଲତା) ଉହାଡ଼ରେ ପାଇଲେ ଯିଏ ନେଇଆସିଥିବା ଅସ୍ଥିକୁ ପଥରତଳେ ଚାପି ଦେଇଥିଲେ । ଏହାକୁ ସେହି ଲାଲ୍‌ଲତାର ନାମାନୁସାରେ 'ଲାଲ୍‌କା' ନାମରେ ନାମିତ କରନ୍ତି । ପରବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ସେ ନିଜ

ଆତ୍ମୀୟ ଜନଙ୍କ ଦେହାନ୍ତ ପରେ ଆଉ ଦାମୋଦରକୁ ନେଲେ ନାହିଁ ବରଂ ଗାଁ' ମୁଣ୍ଡରେ ଥିବା ବଡ଼ ପଥର ତଳେ ତାହାକୁ ଚାପିରଖି ଦେଇଆସିଲେ । ଏହି ଲାଲ୍‌କାମାନଙ୍କୁ ହିଁ ଓଡ଼ିଆରେ ହୋ ବା କୋହ୍ଲ ନାମରେ ଅଭିହିତ କରାଯାଇଅଛି । ପରବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଏହା ଏକ ଜାତିରେ ପରିଣତ ହୋଇଅଛି ।

ଅନ୍ୟ ଏକ ଲୋକଙ୍କୁ ସେମାନେ ମୁଣ୍ଡୁ (ଛୋଟନାଳ) ପାଖରେ ପାଇଥିଲେ । ଏହି ଜଣଙ୍କ ପାଖରୁ ହିଁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ମୁଣ୍ଡାଜାତି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା କଥା ଲୋକ କାହାଣୀଟିରେ କୁହାଯାଇଅଛି । ସେହିପରି ମଧ୍ୟ ଆଉ ଜଣଙ୍କୁ ସେମାନେ ବାଉଁଶ ବୁଦା ପାଖରୁ ଉଦ୍ଧାର କରିଥିଲେ । ଏହାଙ୍କ ପାଖରୁ ମାଲ୍‌ହେ (ମାହିଲୀ) ଜାତି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା କଥା କୁହାଯାଇଅଛି । ପୁଣି ଅନ୍ୟ ଜଣଙ୍କୁ ସେମାନେ ସେହି ବୀର୍ (ଜଙ୍ଗଲ)ରେ ଇତସ୍ତତ ଘୂରିବୁଲିବା ଅବସ୍ଥାରେ ପାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପାଖରୁ ବୀରଉଲ୍ (ମାଙ୍କଡ଼ିଆ) ଜାତି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା କଥା ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଅଛି । ଅର୍ଥାତ୍ ଏହି କାହାଣୀରୁ ସେହି କଥା ଜାଣିବାକୁ ମିଳୁଅଛି ସାନ୍ତାଳ, ଲାଲ୍‌କା, ମୁଣ୍ଡା, ମାଲ୍‌ହେ, ବୀରହଲ୍ । ଏହି ଆଦିବାସୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅତି ନିବିଡ଼ ସମ୍ପର୍କ ରହିଛି । ଏହି ନିବିଡ଼ତା ହିଁ ସୂଚାଇଦିଏ ଏମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ଗୋଟିଏ ପରିବାରର ।

ବସବାସ କରୁଥିବା ଅଞ୍ଚଳ

ଯେଉଁସବୁ ଅଞ୍ଚଳମାନଙ୍କରେ ସାନ୍ତାଳମାନେ ବସବାସ କରିଆସୁଅଛନ୍ତି ସେହି ସେହି ଅଞ୍ଚଳ ଗୁଡ଼ିକରେ ବୀରହଲମାନେ ମଧ୍ୟ ବାସ କରୁଥିବା ଜଣାଯାଇଥାଏ । ହେଲେ ପ୍ରଭେଦ ଏତିକି ଯେ ସାନ୍ତାଳମାନେ ଜନବସତି ସ୍ଥାପନ କରି ସ୍ଥାୟୀ ଭାବେ ବସବାସ କରୁଥିବା ସ୍ଥଳେ ବୀରହଲ୍ ସେହି ଅଞ୍ଚଳରେ ପାହାଡ଼ ଜଙ୍ଗଲରେ ଅସ୍ଥାୟୀବାସ ରଚନା କରି ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ ହେଉଥାଏ । ସର୍ବେକ୍ଷଣରୁ ଜାଣିବାକୁ ମିଳେ ଏମାନେ ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ, ଓଡ଼ିଶା, ଛତିଶଗଡ଼ ଓ ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ ରାଜ୍ୟରେ ବାସ କରୁଛନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଅନ୍ୟ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ତୁଳନାରେ ଯଥେଷ୍ଟ କମ୍ । ଆମ ରାଜ୍ୟ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏମାନେ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଓ କେନ୍ଦୁଝର ଜିଲ୍ଲାରେ ବାସକରୁଥିବା ଜଣାଯାଇଥାଏ । ଏମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ରାଜ୍ୟସ୍ତରରେ ପ୍ରାୟତଃ ଦୁଇହଜାର ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ଏବଂ ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ଏହି ସଂଖ୍ୟା ପଚିଶ ହଜାର ପାଖାପାଖି । ଏକ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଆଧାରରେ ଏମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ ନିମ୍ନପ୍ରକାରେ ରହିଥିବା କଥା ଦର୍ଶାଇ ଦିଆଯାଇଅଛି –

ଓଡ଼ିଶା	– ୧୫୦୦	ବିହାର	– ୫୦୦
ଝଡ଼ଖଣ୍ଡ	– ୧୩୦୦୦	ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶ	– ୨୦୦
ଛତିଶଗଡ଼	– ୨୪୦୦	ତ୍ରିପୁରା	– ୪୦

ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ – ୧୪୦୦ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର – ୩୦୦

ଆସାମ – ୩୬୦୦

ଶାରୀରିକ ଗଠନ

କଥାରେ କୁହାଯାଇଥାଏ ସବୁ ମଣିଷ ସମାନ । ସମସ୍ତଙ୍କର ତ ଦୁଇ ହାତ, ଦୁଇ ଗୋଡ଼ ରହିଛି । ଏହା ସତ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସତ୍ୟ ନୁହେଁ । କାରଣ ଗୋଷ୍ଠୀଭେଦରେ ମଣିଷମାନଙ୍କ ଠାରେ ଶାରିରୀକ ଗଠନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭିନ୍ନତା ଦେଖାଯାଇଥାଏ । ଏହି ସତ୍ୟକୁ ମାନବ ବିଜ୍ଞାନୀଗଣ ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ସ୍ୱୀକାର କରି ଆସିଅଛନ୍ତି । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବୀରହଲ୍‌ମାନଙ୍କ କଥାକୁ ବିଚାର କଲେ ଅନେକାଂଶରେ ତାହା ସାନ୍ତାଳମାନଙ୍କ ସହିତ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ରକ୍ଷା କରୁଅଛି । ଯଥା –

(୧) ଏମାନଙ୍କ ନାକ ଚେପ୍‌ଟା ଏବଂ ଓସାର । ଓଷ୍ଠ ବହଳିଆ ମୋଟା ହୋଇଥାଏ । ଥମଣି ମଧ୍ୟମ ଧରଣର ଖୁବ୍ ଲମ୍ବା କିମ୍ବା ଛୋଟ ମଧ୍ୟ ନୁହେଁ । କପାଳ ଉଚ୍ଚ କପାଳ ଏବଂ ଏହା ମଧ୍ୟ ପ୍ରଶସ୍ତ ହୋଇଥାଏ । କର୍ଣ୍ଣର ଆକାର ମଧ୍ୟମ ଧରଣର ହୋଇଥାଏ ।

(୨) ମୁଣ୍ଡର ବାଳ ନରମ ଓ ସିଧା ହୋଇଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ ଅଳ୍ପ କେତେକଙ୍କର ମଧ୍ୟ କୁଞ୍ଚୁକୁଞ୍ଚିଆ ହୋଇଥିବାର ଦେଖାଯାଇଥାଏ । ଏମାନଙ୍କ ଦେହରେ ଖୁବ୍ ଅଳ୍ପ ପରିମାଣରେ ବାଳ ରହିଥାଏ । ହେଦର ରଙ୍ଗ କଳା ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହା ନିଗ୍ରମାନଙ୍କ ପରି ନୁହେଁ । ଅନେକାଂଶରେ ଏହାକୁ ଗହମ ରଙ୍ଗ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ ।

(୩) ଶରୀର ଏମାନଙ୍କର ପ୍ରଶସ୍ତ ଥାଏ କିନ୍ତୁ ଗୋଡ଼ ଏମାନଙ୍କର ଏତେଟା ଲମ୍ୱ ହୋଇନଥାଏ । ତେଣୁ ଏମାନଙ୍କ ଉଚ୍ଚତା ମଧ୍ୟମ ଧରଣର ହୋଇଥାଏ ।

(୪) ବୀରହଲ୍‌ମାନଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ବଡ଼ ଏବଂ ମୁହଁ ଚଉଡ଼ା ହୋଇଥିବାର ଦେଖାଯାଇଥାଏ ।

(୫) ଏମାନଙ୍କ ଦେହର ରକ୍ତ ଅନେକାଂଶରେ 'A', 'B' ଗ୍ରୁପ୍‌ର ହୋଇଥାଏ ।

ବୃତ୍ତି

ମନୁଷ୍ୟକୁ ଜୀବନଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ନା କୌଣସି ବୃତ୍ତି ଆପଣାଇବାକୁ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ଅନେକାଂଶରେ ସେ ବସବାସ କରୁଥିବା ପରିବେଶ ଏବଂ ଅଭ୍ୟାସକୁ ନେଇ ଗଢ଼ି ଉଠିଥାଏ । ବୀରହଲ୍‌ମାନଙ୍କ ବୃତ୍ତି କହିଲେ ବିଭିନ୍ନ ଜଙ୍ଗଲଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ସଂଗ୍ରହକୁ ହିଁ ବୃତ୍ତି ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରେ ।

ସେମାନେ ଜଙ୍ଗଲରୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଫଳମୂଳ, ମହୁ, ଝୁଣା, ଲାଖ, ଟସର ଆଦି ସଂଗ୍ରହ କରିଥାନ୍ତି । ସେହିପରି ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ମକା, ବାଜରା, କନ୍ଦ ଓ ମାଣ୍ଡିଆ ଜାତୀୟ କିଛି ଶସ୍ୟ ମଧ୍ୟ ବେଳେବେଳେ ଚାଷ କରୁଥିବା ଦେଖାଯାଇଥାଏ । ସେମାନେ ଏହିସବୁ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ନିଜେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ସମେତ ବଜାରକୁ ନେଇ ମଧ୍ୟ ବିକ୍ରୟ କରିଥାନ୍ତି । ଏସବୁ ସମେତ ବୀରହଲ୍ ଶୀକାର କରିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ବେଶ୍ ପାରଙ୍ଗମ । ସେ ବିଭିନ୍ନ ବନ୍ୟପଶୁ ପକ୍ଷୀଙ୍କୁ ଶିକାର କରୁଥିବା ଜଣାଯାଇଥାଏ । ଏହା ଅନେକାଂଶରେ ଅନ୍ୟ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ପରି ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମାଙ୍କଡ଼ ଶିକାର ଏମାନଙ୍କର ଏକ ନିଆରା ପରମ୍ପରା । ଏହି ମାଙ୍କଡ଼ ମାଂସ ଖାଉଥିବା ହେତୁ ହିଁ ସାନ୍ତାଳମାନେ ନିଜଠାରୁ ଏମାନଙ୍କୁ ଅଲଗା କରିଥବବା କଥା "ମାରେ ହାପ୍ରାମ୍ କରେୟାଃ କାଥା"ରେ ଗୁରୁ କଲୟାନ୍ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ବୀରହଲ୍ କାରିଗରୀ ବିଦ୍ୟାରେ ମଧ୍ୟ ବେଶ୍ ପାରଙ୍ଗମ । ବିଶେଷତଃ ସେମାନେ ଶିଆଳୀ ଲତାରେ ଦଉଡ଼ିରେ ବିଭିନ୍ନ ଗୃହୋପକରଣ ସାମଗ୍ରୀମାନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁଥିବା ଜଣାଯାଇଥାଏ । ଏଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଶିକା ଏବଂ ତେଲପେଡ଼ିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ଟୋପା ଅନ୍ୟତମ । ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଶିଆଳୀ ଲତାର ପ୍ରତରେ ପକ୍ଷୀଆ ଓ ଛୁପି ନାମକ ସରଞ୍ଜାମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତି । ଯାହାକୁ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ଲୋକମାନେ ବର୍ଷାଋତୁରେ ବିଲବାଡ଼ିମାନଙ୍କରେ କାମ କରିବା ଅବସରରେ ବ୍ୟବହାର କରିଥାନ୍ତି । ସେହିପରି ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଶାଳପତ୍ର ଓ ଶିଆଳୀଲତାର ପତ୍ରରେ ସୁନ୍ଦର ସୁନ୍ଦର ଖୋଲି, ଚଉତି ତିଆରି କରିଥାନ୍ତି । ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ଜଙ୍ଗଲର ଚେରମୂଳୀ ଔଷଧ ଦ୍ରବ୍ୟମାନ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ସଂଗ୍ରହ କରି ବଜାରରେ ବିକ୍ରୟ କରିଥାନ୍ତି ।

ଭାଷା

ଭାଷା ହେଉଛି ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦାନ ବୋଲି କୁହାଯାଇଥାଏ । କାରଣ ଏହା ମାଧ୍ୟମରେ ସେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ନିଜକୁ ତଥା ନିଜର ଭାବନାକୁ ସ୍ପଷ୍ଟଭାବେ ପ୍ରକାଶ କରିବା ସକାଶେ ସମର୍ଥ ହୋଇଥାଏ । ବୋଧହୁଏ ମନୁଷ୍ୟର ଏହି ଭାଷା ପରି ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବଳିଷ୍ଠ ମାଧ୍ୟମ ନାହିଁ । ଯାହା ମାଧ୍ୟମରେ ଅନ୍ୟ ଜୀବଗଣ ନିଜର ଭାବନାକୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ସ୍ପଷ୍ଟଭାବେ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେଉଛନ୍ତି । ମନୁଷ୍ୟର ଏହି ଭାଷା ପୁଣି ଗୋଷ୍ଠୀ, ସମ୍ପ୍ରଦାୟ, ଜାତି ତଥା ଅଞ୍ଚଳ ଭେଦରେ ଅଲଗା ଅଲଗା ହୋଇଥାଏ । ପ୍ରାଚୀନ ଯୁଗରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୋଷ୍ଠୀର ମାନବଙ୍କ ଅଲଗା ଅଲଗା ଭାଷା ରହିଥିବା ଜଣାଯାଇଥାଏ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଏହି ଭାଷା ଧିରେ ଧିରେ କମି କମି ଏବେ ତାହା କେତେ ଶହରେ ସୀମିତ ହୋଇଯାଇଅଛି । ଏସବୁ କଥା ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି ବୀରହଲ୍‌ମାନଙ୍କର ସେମିତି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାଷା ଥିବା କଥା ଜଣାଯାଏ ନାହିଁ । ସେମାନେ ସାନ୍ତାଳୀ ଭାଷାକୁ ହିଁ ନିଜର ମାତୃଭାଷା ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା କଥା

ଜଣାଯାଇଥାଏ । ଏହା ଅନେକାଂଶରେ ମାହାଲୀ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଆଦିବାସୀଙ୍କ ପରି । ଏଠାରେ ଏକଥା ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଯେ ମାହାଲୀମାନଙ୍କର ମଧ୍ୟ ନିଜସ୍ୱ ମାତୃଭାଷା ସାନ୍ତାଳୀ । ଅବଶ୍ୟ ଆଜିର ସମୟରେ ବୀରହଲ୍‌ମାନେ ମଧ୍ୟ ଆଧୁନିକ ସହରୀମଣିଷଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଅନେକ ସ୍ଥଳରେ ସାନ୍ତାଳୀ ବ୍ୟତିରେକ ଅନ୍ୟଭାଷାକୁ ମଧ୍ୟ ଆଦରି ନେଇଥିବା ଜଣାଯାଇଥାଏ । ତେଣୁ ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ ସେମାନେ ବଙ୍ଗଳା, ଓଡ଼ିଆ, ହିନ୍ଦୀପରି କେତେକ ସ୍ଥାନୀୟ ଭାଷାକୁ ମଧ୍ୟ ନିଜର କରିନେଉଥିବା ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଛି ।

ଧର୍ମ

ମନୁଷ୍ୟ ସମାଜର ଅନ୍ୟ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କଥାବସ୍ତୁ ହେଉଛି ଧର୍ମବିଶ୍ୱାସ । ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଏହି ବିଶ୍ୱାସବୋଧ ମନୁଷ୍ୟ ସମାଜକୁ ସୁଶୃଙ୍ଖଳିତ କରି ଆସିଅଛି । ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବା ସକାଶେ ତଥା ତାଙ୍କ ଆଶିର୍ବାଦ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ସକାଳେ ସେ ଯେଉଁ ମାର୍ଗକୁ ଆପଣାଇ ନେଇଥାଏ, ତାହାକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି କିଏ କେଉଁ ଧର୍ମାବଲମ୍ବୀ ବୋଲି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇଥାଏ । ଏହି ନ୍ୟାୟରେ ବିଚାର କଲେ ବୀରହଲ୍‌ମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ସାର୍‌ନା ଧର୍ମାବଲମ୍ବୀ । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କୁ ସରକାରୀ ହିସାବରେ ହିନ୍ଦୁଧର୍ମର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଉଅଛି । ଠିକ୍ ଯେପରି ସାନ୍ତାଳ, ମାହାଲୀ, ମୁଣ୍ଡା ଆଦି ଗୋଷ୍ଠୀର ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କୁ ହିନ୍ଦୁବୋଲି ଅଭିହିତ କରାଯାଉଅଛି । ପ୍ରକୃତରେ ବୀରହଲ୍‌ମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ପ୍ରକୃତି ଉପାସକ । ସେମାନେ ମନ୍ଦିର, ମସ୍‌ଜିଦ୍ ବା ଗୀର୍ଜାରେ ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନା କରନ୍ତି ନାହିଁ । ସେମାନେ ଜାହିରା ବା ଜାହେରଥାନ୍‌ରେ ହିଁ ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନା କରନ୍ତି । ସେମାନେ ତାଙ୍କ ଇଷ୍ଟଙ୍କୁ ଶାଳବୃକ୍ଷ ମୂଳରେ ପୂଜା କରିଥାନ୍ତି । ତାହା ପୁଣି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାକୃତିକ ପରିବେଷ୍ଟନୀ ମଧ୍ୟରେ । ଏହି ଜନଜାତିର ଲୋକମାନେ ଅତୀତରେ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନରେ ରହୁନଥିଲେ । ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ କିଛିଦିନ ରହିବା ଅନ୍ତେ ପୁଣି ସ୍ଥାନ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରୁଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କର ପୂଜାସ୍ଥଳ ଜାହିରା ମଧ୍ୟ ସ୍ଥାୟୀ ହୋଇ ରହୁନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ନୂଆ ଜାଗାକୁ ଯିବା ପରେ ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ପୁଣି ଅସ୍ଥାୟୀ ଜାହିରା ସ୍ଥାପନ କରୁଥିଲେ । ସେହିପରି ଏହି ଜାତିର ଲୋକମାନେ ତନ୍ତ୍ର ବିଦ୍ୟାରେ ବେଶ୍ ପାରଙ୍ଗମ ବୋଲି ଶୁଣିବାକୁ ମିଳେ । ସେମାନେ ମାଙ୍କଡ଼ ଶିକାର କଲାବେଳକୁ ଏହାର ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତି । ଶୁଣାଯାଏ ବୀରହଲ୍ ଯେଉଁସବୁ ଗଛର ଗଣ୍ଡିକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରିଥାଏ ମାଙ୍କଡ଼ ସେହି ଗଛରେ ରହିପାରେ ନାହିଁ । ସେ ତଳେ ବିଛାଇଥିବା ଜାଲ ଉପରକୁ ଡେଇଁବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ହୁଏ । ସେତେବେଳେ ହିଁ ସେ ତାହାକୁ ମାରିପକାଏ । ଏସବୁ କଥା ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି ବୀରହଲ୍‌ମାନଙ୍କର ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଧର୍ମ ରହିଛି ତାହା ହେଉଛି ଶାର୍‌ନା । ପରିତାପର ବିଷୟ ସେମାନଙ୍କ ସଚେତନତାର ଅଭାବ ତଥା ସେମାନଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ପ୍ରଲୋଭନ ଦେଖାଇ ପାଦ୍ରୀମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ଖ୍ରୀଷ୍ଟଧର୍ମରେ ଦୀକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କରାଉଅଛନ୍ତି । ବହୁସଂଖ୍ୟକ ବୀରହଲ୍ ଜନଜାତି ଆଦି ଏହି

ଧର୍ମାନ୍ତକରଣର ଶିକାର ହୋଇସାରିଲେଣି । ତେଣୁ ମୟୂରଭଞ୍ଜର ଶିମିଳିପାଳ ପାଦଦେଶରେ ଠାକୁରମୁଣ୍ଡା ଅଞ୍ଚଳରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ବୀରହଲ୍‌ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶଙ୍କ ଧର୍ମ ସାରନା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟ ହୋଇଅଛି ।

ବିବାହ

ମନୁଷ୍ୟ ଜୀବନ ତଥା ସମାଜ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶ ବିଶେଷ ହେଉଛି ବିବାହ । ଅନ୍ୟ ସମାଜରେ ଯେପରି ବିବାହ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପ୍ରଚଳନ ରହିଛି ସେହିପରି ବୀରହଲ୍ ସମାଜରେ ମଧ୍ୟ ଏହା ରହି ଆସିଥିବା ଜଣାଯାଇଥାଏ । ଏମାନେ ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ୍ ବୟସରେ ହିଁ ପୁଅଝିଅଙ୍କ ବିବାହ କରାଇ ଥାଆନ୍ତି । କୈଶୋରାବସ୍ଥା ଡେଇଁ ଯୌବନର ଆଦ୍ୟପାଦରେ ପାଦ ଥାପୁଥାପୁ ହିଁ ବୀରହଲ୍ ଯୁବକ ଯୁବତୀ ବିବାହ ବନ୍ଧନରେ ଆବଦ୍ଧ ହୁଅନ୍ତି । ବିବାହ ଅନ୍ତେ କନ୍ୟାକୁ ବରଘରେ ରହିବାକୁ ହୋଇଥାଏ । ବିବାହ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ମୁଖ୍ୟତଃ ଦୁଇ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ । ସେଥିରୁ ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ଅଭିଭାବକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥିରୀକୃତ ବିବାହ ଏବଂ ଅପରଟି ହେଉଛି ପ୍ରେମ ବିବାହ । ବୀରହଲ୍‌ଙ୍କ ସମାଜରେ ଦ୍ୱିଗୋଟିଯାକ ବିବାହକୁ ସମାଜ ସ୍ୱୀକୃତି ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ସେମାନଙ୍କ ବିବାହରେ କନ୍ୟାକୁ ଯୌତୁକ ଦେବାର ପରମ୍ପରା ନାହିଁ ବରଂ ବରପକ୍ଷରୁ କନ୍ୟା ପିତାକୁ ଗନଂ (କନ୍ୟାପଣ) ଦେବାର ପ୍ରଥା ପ୍ରଚଳିତ ରହିଥିବା କଥା ଜଣାଯାଇଥାଏ । କୌଣସି କାରଣ ବଶତଃ କମ୍ ବୟସରେ ବିଧବା ହୋଇଯାଇଥିବା କନ୍ୟାମାନଙ୍କ ପୁନର୍ବିବାହ ସକାଶେ ସ୍ୱାଧୀନତା ରହିଛି । ସେହିପରି ସେମାନଙ୍କ ସମାଜରେ ଜଣେ ପୁରୁଷ ଚାହିଁଲେ ଏକାଧିକ ଯୁବତୀଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବାର ମଧ୍ୟ ସ୍ୱାଧୀନତା ରହିଛି । କିନ୍ତୁ ଏହି ଧରଣର ବିବାହ ଖୁବ୍ କମ୍ ହିଁ ଦେଖାଯାଇଥାଏ । ବିବାହ ଅବସରରେ ଯେତେଗୁଡ଼ିଏ ଜିନିଷ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥାଏ ସବୁଠାରୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କଥା ହେଉଛି ପାରିସ୍ (Clar) । ଏଠାରେ ଏକଥା ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଯେ ବୀରହଲ୍ ସମାଜକୁ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ପାରିସ୍‌ରେ ବିଭାଜନ କରାଯାଇଅଛି । ଯଥା – ହାଁସ୍‌ଦାଃ, ମୁର୍ମୁ, ହେମ୍ବ୍ରମ୍, ମାର୍ଣ୍ଡି, କିସ୍କୁ, ବାସ୍କେ, ସୋରେନ୍, ଟୁଡ୍ଡୁ, ବେଶ୍ରା ଇତ୍ୟାଦି । ଏହା ସାନ୍ତାଳମାନଙ୍କ ପାରିସ୍ (Clar) ବିଭାଜନ ସହିତ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ରକ୍ଷା କରୁଅଛି ଗୋଟିଏ ପାରିସ୍‌ର ପୁଅଝିଅଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିବାହ ନିଷିଦ୍ଧ ଅଟେ । କାରଣ ସେମାନେ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ସେମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ଗୋଟିଏ ପରିବାରର । ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରେମ ବିବାହରେ ପାରିସ୍ ଏକ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ 'ଖିଲି' ଅଲଗା ହୋଇଥିଲେ ପୁଅଝିଅଙ୍କୁ ସ୍ୱାମୀସ୍ତ୍ରୀ ଭାବେ ରହିବା ସକାଶେ ସମାଜ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ଏକଥା କହିବା ଉଚିତ୍ ହେବ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାରିସ୍‌କୁ ପୁନର୍ବାର କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଖିଲିରେ ବିଭାଜନ କରାଯାଇଅଛି ଏହା ଠିକ୍ ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କ 'ଗୋତ୍ର' ପରି । ସେମାନେ ବିଶ୍ୱାସ କରିନ୍ତି ତାଙ୍କର ଉତ୍ପତ୍ତି ଜଣେ ପୂର୍ବପୁରୁଷଙ୍କ ପାଖରୁ ହିଁ ହୋଇଅଛି । ଅର୍ଥାତ୍ ଗୋଟିଏ 'ଖିଲି'ର ଲୋକମାନଙ୍କ ଦେହରେ ଏକ ରକ୍ତ ହିଁ ପ୍ରବାହିତ ହେଉଅଛି । ତେଣୁ ବିବାହ କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ବା ଭଲ ନୁହେଁ ବୋଲି ସମାଜ ଗ୍ରହଣ କରିଆସିଅଛି ।

ସେହିପରି ମଧ୍ୟ ନିକଟ ସମ୍ପର୍କୀୟଙ୍କ ସହିତ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ବିବାହ କରିନଥାନ୍ତି । ପିତାଙ୍କ ପକ୍ଷର ଚାରିପୀଢ଼ି ଓ ମାତାଙ୍କ ପକ୍ଷର ତିନିପୀଢ଼ି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିବାହକୁ ଅନୁଚିତ ବୋଲି ସେମାନେ ଧରିନେଇଥାନ୍ତି । ଅର୍ଥାତ୍ ସେତେଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନଙ୍କୁ ସେମାନେ ନିକଟ ସମ୍ପର୍କୀୟ ଭାବେ ଗଣନା କରିଥାନ୍ତି । ଏଠାରେ ଏକଥା ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନର ସମୟରେ ଚିକିତ୍ସା ବିଜ୍ଞାନ ସତର୍କ କରାଇଥାଏ ଯେ ରକ୍ତସମ୍ପର୍କୀୟ ତଥା ନିକଟ ସମ୍ପର୍କୀୟଙ୍କ ସହିତ ବିବାହ କଲେ ସନ୍ତାନସନ୍ତତିଙ୍କ ଠାରେ ବିଭିନ୍ନ ରୋଗ ଦେଖାଯିବାର ସମ୍ଭାବନା ଖୁବ୍ ଅଧିକ । ତେଣୁ ତାହା କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ଏହିକଥା ବୀରହଲ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କେତେକ ଆଦିବାସୀ ପରମ୍ପରାରେ ଯାହା ପ୍ରଥା ଭାବେ ରହିଆସିଛି, ତାହା ଆଜି ଠିକ୍ ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଅଛି । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କ ପରମ୍ପରା ତଥା ଚଳଣିରେ ଏମିତି ଅନେକ ଜିନିଷ ରହିଛି ଯାହାକୁ ନିଜକୁ ସଭ୍ୟ ବୋଲାଉଥିବା ମନୁଷ୍ୟ ଯେଉଁ ହେୟଜ୍ଞାନ କରିଆସିଛି, ବୋଧହୁଏ ତାହାର ପୁନର୍ବିଚାର କରିବାର ବେଳ ଉପଗତ ହେଲାପରି ମନେହୁଏ ।

ବେଶପୋଷାକ

ବୀରହଲ୍‌ମାନଙ୍କ ବେଶପୋଷାକ ଅନେକାଂଶରେ ସାନ୍ତାଳମାନଙ୍କ ପାରମ୍ପାରିକ ବେଶପୋଷାକ ସହିତ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ରକ୍ଷା କରୁଅଛି । ଅର୍ଥାତ୍ ଏମାନେ ଉଭୟ ପୁରୁଷ ଏବଂ ନାରୀ ତନ୍ତୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଉଥିବା ମୋଟା ସୂତାବସ୍ତ୍ର ପରିଧାନ କରିବାକୁ ଭଲପାଆନ୍ତି । ପୁରୁଷ ଲୋକମାନେ ପରିଧାନ କରୁଥିବା ପାଞ୍ଚହାତ ଲମ୍ବ ଓ ଦେଢ଼ହାତ ପ୍ରସ୍ଥ ବିଶିଷ୍ଟ ବସ୍ତ୍ରକୁ 'କାଚା' କୁହାଯାଏ । ସେହିପରି ନାରୀମାନଙ୍କ ସକାଶେ ବାରହାତ ଲମ୍ବ ଓ ଦୁଇହାତ ଚଉଡ଼ା ବିଶିଷ୍ଟ ବସ୍ତ୍ରକୁ 'ଝାଲାଃ' କୁହାଯାଇଥାଏ । ସେହିପରି ପୁରୁଷ ଲୋକମାନେ ଦେହରେ ଗେଞ୍ଜି ବା କୁର୍ତ୍ତା ପରିଧାନ କରୁଥିବା ବେଳେ ନାରୀମାନେ ବ୍ଲାଉଜ୍ ମଧ୍ୟ ପରିଧାନ କରୁଛନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ପୂର୍ବରୁ ନାରୀମାନେ ବ୍ଲାଉଜ୍ ପରିଧାନ ନକରି ପିନ୍ଧାଶାଢ଼ୀରେ ହିଁ ଦେହକୁ ଆବୃତ୍ତ କରି ରଖୁଥିଲେ । ସେହିପରି ପୁରୁଷ ଲୋକମାନେ କାନ୍ଧରେ ଗାମୁଛା ଖଣ୍ଡେ ପକାଇଦେଲେ ସେଥିରେ ତାଙ୍କର କାମ ଚଳିଯାଉଥିଲା । ସାମ୍ପ୍ରତିକ ସମୟରେ ବୀରହଲ୍‌ମାନେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପରି ନୂତନ କିସମର ବିଭିନ୍ନ ବସ୍ତ୍ର ପରିଧାନ କରି ଶିଖିଲେଣି । ତେଣୁ ବେଶପୋଷାକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୂର୍ବପରି ଆଉ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା ଅନୁଭବ ହୁଏ ନାହିଁ । ଅଳଙ୍କାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ଆଜି ସେହି ଏକ କଥାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇପାରେ ।

ପୂର୍ବୋକ୍ତ ଆଲୋଚନାରୁ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହେବାକୁ ହୁଏ ଯେ ବୀରହଲ୍ ଜନଜାତି ଓଡ଼ିଶା ତଥା ସର୍ବଭାରତୀୟ ସ୍ତରରେ ସଂଖ୍ୟା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଯଥେଷ୍ଟ କମ୍ ସଂଖ୍ୟକ ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ରଗୋଷ୍ଠୀ । ସେହିପରି ମଧ୍ୟ ସଂସ୍କୃତି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିଚାର କଲେ ଅନେକାଂଶରେ ତାହା ସାନ୍ତାଳମାନଙ୍କ ସହିତ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟତା ରକ୍ଷା କରୁଅଛି ।

କିନ୍ତୁ ଏସବୁ ସତ୍ତ୍ୱେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଜନଜାତିର ସ୍ୱାତନ୍ତ୍ର୍ୟତାକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇ ନପାରେ । କାରଣ ସେମାନଙ୍କର ଶିକାର ଶୈଳୀ, କାରିଗରୀ କୌଶଳ, ଚିକିତ୍ସାଶୈଳୀ ଏବଂ ତନ୍ତ୍ର ପରମ୍ପରା ଏକ ନିଆରା ପରମ୍ପରା । ଏହାକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇ ନପାରେ । ଏମାନଙ୍କର ଏହିସବୁ ପାରମ୍ପରିକ କୌଶଳ ଭିତରେ ଲୁକ୍‌କାୟିତ ହୋଇ ରହିଅଛି ମାନବ ସମାଜ କଲ୍ୟାଣକାରୀ ବହୁବିଧ ତଥ୍ୟ ଓ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କଥାବସ୍ତୁ ତାହାକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏ ଦିଗରେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଗବେଷଣା କାର୍ଯ୍ୟମାନ କରାଗଲେ ତାହାକୁ ସଂରକ୍ଷଣ କରାଯିବା ସମେତ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱ ହିତରେ ମଧ୍ୟ ନିୟୋଜିତ କରାଯାଇ ପାରନ୍ତା ବୋଲି ଆଶାପୋଷଣ କରାଯାଇପାରେ ।

ଅଧ୍ୟାପକ, ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ବିଭାଗ
ସମ୍ବଲପୁର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ
ଜ୍ୟୋତିବିହାର, ବୁର୍ଲା-୭୮୬୦୧୯

❖ ❖ ❖